

ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΙΣ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

Εὐθυμίου Θ. Σουλογιάννη δ. φ.

Συντάκτου τοῦ Κέντρου Ἑρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ

Περὶ μικροφωτογραφήσεως τοῦ ἀρχείου
τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας Αἰγύπτου

1. Ὑποβάλλω ἔκθεση περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς μου εἰς Ἀλεξάνδρεια Αἰγύπτου κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ 22 Ὀκτωβρίου ἕως 24 Νοεμβρίου 1979.

Ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ ἐπραγματοποιήθη ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ εἰσήγηση τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κέντρου Ἑρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀπόφαση τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Σκοπὸ εἶχε τὴν μικροφωτογράφηση τμήματος τοῦ ἀρχείου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας, δηλαδὴ ἱστορικῶν λυτῶν ἐγγράφων καὶ καταστίχων τῆς περιόδου 1843 - 1949.

2. Ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης Ἀλεξανδρείας (εἰς τὸ ἐξῆς ΕΚΑ) ἰδρύθη τὸ 1843 ἐπισήμως καὶ ὑφίσταται μέχρι σήμερα. Εἶναι ἡ παλαιότερη καὶ ἡ μεγαλύτερη κοινότης ἀπὸ ὅσες ἰδρύθησαν στὴν Αἴγυπτο. Εἶναι φυσικό, λοιπόν, νὰ διαθέτῃ ἀξιόλογο ἱστορικὸ ἀρχεῖο, ὅπου φυλάσσονται στοιχεῖα τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας, πολιτικῆς, κοινωνικῆς, οικονομικῆς καὶ πνευματικῆς.

Ἡ ἀρχεὶακὴ αὐτὴ πηγὴ προσελκύει σήμερα τὸ ἐνδιαφέρον πολλῶν μελετητῶν. Ἐξ ὧν γνωρίζω, στὴν Ἀγγλία καὶ στὴν Γαλλία νέοι ἐρευνῆται ἀσχολοῦνται μὲ θέματα, τὰ ὁποῖα ἀπτονται τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὸν 19^ο καὶ τὸν 20^ὸ αἰῶνα.

3. Τὸ ἀρχεῖο τῆς ΕΚΑ βρίσκεται σήμερα, ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὲς μετακινήσεις, στὰ γραφεῖα τῆς Κοινότητος (μέγαρο Ζερβουδακείου Ἀστικῆς Σχολῆς) στὴν περιοχὴ Chatby. Ἐταξινομήθη, κατὰ βάση καὶ κατὰ τρόπο πού βοηθεῖ ἀρκετὰ τὸν ἐρευνητὴ, ἀπὸ τὸν ἐπὶ πολλὰς δεκαετίες Γραμματέα τῆς ΕΚΑ Ραδάμανθου Ραδόπουλο, ἠρευνήθη ἀπὸ τὸν ἴδιο στὸ σύνολό του καὶ ἀπετέλεσε πηγὴ γιὰ τὴν μελέτη του «Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας (1830 - 1927)», Ἀλεξάνδρεια 1928. Ἐπίσης ἠρευνήθη ἀπὸ τὸν ἄλλοτε Γενικὸ Πρόξενο εἰς Ἀλεξάνδρεια καὶ Ἐπιτετραμμένο εἰς Κάιρο Ἀθαν. Πολίτη, ὁ ὁποῖος συνέγραψε τὸ δίτομο ἔργο «Ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ Νεωτέρα Αἴγυπτος», τόμ. Α': Ἱστορία τοῦ Αἰγυπτιώτου Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τοῦ 1798 μέχρι τοῦ 1927, Ἀλεξάνδρεια - Ἀθῆναι 1928, τόμ. Β': Συμβολὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Νεωτέρας Αἴγυπτου, Ἀλεξάνδρεια - Ἀθῆναι 1930. Τὸ ἔργο ἐδημοσιεύθη καὶ στὴ γαλλικὴ γλῶσσα μὲ τίτλο «L'Hellénisme et l'Égypte Moderne», tom. 1er : Histoire de l'Hellénisme Égyptien de 1798 à 1927, Paris 1929, tom. 2ème : Contribution de l'Hellénisme au développement de l'Égypte Moderne, Paris 1930.

Τὸ ἀρχεῖο τῆς ΕΚΑ περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς :

- α) Πρακτικὰ Κοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς (1843 ἕως σήμερα).
- β) Πρακτικὰ Ἐφορειῶν (1878 ἕως σήμερα).
- γ) Πρακτικὰ Γενικῶν Συνελεύσεων (1912 ἕως σήμερα).
- δ) Κατάστιχα περιέχοντα ἄδειες ταφῆς (1857 ἕως σήμερα).
- ε) Ἐγγράφα διαφόρων ὑποθέσεων (1830 ἕως σήμερα).
- στ) Εἰσαχθέντα ἔγγραφα (1878 ἕως σήμερα).
- ζ) Ἀντίγραφα ἐπιστολῶν προέδρου καὶ γενικοῦ γραμματέως (1853 ἕως σήμερα).
- η) Διαθῆκες - δωρεὰς (1854 ἕως σήμερα).
- θ) Ἀλληλογραφία μὲ αἰγυπτιακὴ κυβέρνησις καὶ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας (1860 ἕως σήμερα).
- ι) Ἐγγράφα σχετικὰ μὲ ἰδρύματα τῆς Κοινότητος (σχολεῖα, νοσοκομεῖο, ναοὺς, κοιμητήρια, γηροκομεῖο κ.ἄ.) (1888 ἕως σήμερα).
- ια) Λογοδοσίαι (1847 ἕως σήμερα).
- ιβ) Οἰκονομικὰ τῆς Κοινότητος (εἰσπράξεις, δικαιολογητικὰ δαπανῶν) (1858 ἕως σήμερα).
- ιγ) Λογιστικὰ (ταμεῖα, ἀποδείξεις, λογαριασμοὺς) (1855 ἕως σήμερα).

4. Ἐκ τοῦ ὡς ἄνω καταλόγου ἐμικροφωτογραφήθησαν (755 μικροταινίες - 41.800 περίπου λήψεις) οἱ ἀρχαιακὲς ἐνότητες ὑπὸ τὰ στοιχεῖα α, β, γ, καθὼς καὶ μέρος τοῦ ὕλικου ὑπὸ τὰ στοιχεῖα δ, ε, στ μέχρι τοῦ ἔτους 1949. Τὸ ἔτος αὐτὸ ἔληξε ἡ ἀξιόλογη προεδρία τοῦ Μικῆ Κ. Σαλβάγου. Ἡ ἐργασία τῆς μικροφωτογραφήσεως προβλέπεται νὰ συνεχισθῇ στὰ πλαίσια καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἀποστολῶν τῆς Ἀκαδημίας.

5. Ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχαριστίαν μου πρὸς τὴν Γεν. Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος εἰς Ἀλεξάνδρεια δεσποινίδα Μαρία Ζωγράφου, καθὼς καὶ τοὺς κοινωνικοὺς παράγοντες τῆς ἑλληνικῆς παροικίας, οἱ ὅποιοι μὲ τὴν βοήθειά τους διευκόλυναν τὸ ἐπίπονο ἔργο τῆς μικροφωτογραφήσεως.

Ἀθῆναι, 10 Μαρτίου 1980

Εὐθύμιος Θ. Σουλογιάννης